

N:o 17.

Af herr **J. Andersson** i Lysvik, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utsträckt rätt för sterbhusdelegare att erhålla gemensam expedition i lagfartsärenden.

Vid 1887 års riksdag beslutades i anledning af väckt motion skrifvelse (n:o 46) derom, »att Kongl. Maj:t täcktes vidtaga erforderliga åtgärder i syfte, att sterbhusdelegare, de der gemensamt afhändt sig dem genom giftorätt eller arf tillfallen fastighet och hvilkas laga åtkomst der till måste, innan lagfart må nye egaren beviljas, vara genom lagfart bekräftad, måtte kunna å fastigheten undfå lagfart utan att särskildt protokollsutdrag och särskildt lagfartsbevis skulle behöfva af hvarje sterbhusdelegare för hans andel lösas.»

Detta beslut motiveras dermed, att »fall kunna inträffa, då de kostnader, hvilka åtfölja lagfarten, förefalla oskäligt betungande, i synnerhet om värdet af fastigheten är obetydligt. Ett sådant fall är det, då fast egendom i boet efter en afliden person tillfallit flere sterbhusdelegare, hvilka då enligt på många orter vedertagen praxis nödgas att en hvar för sin lott i fastigheten lösa särskildt protokollsutdrag och särskildt lagfartsbevis. Det kan härvid, om fastighetens värde är ringa och sterbhusdelegarne äro många, hända, att kostnaderna för lagfarten föga understiga eller till och med öfverstiga värdet af fastigheten. Detta missförhållande framträder i synnerhet, då sterbhusdelegarne gemensamt vilja försälja fastigheten, i hvilket fall ingen vigt

ligger derpå, att en hvar af dem erhåller särskildt bevis om lagfarten.»

På grund af denna skrifvelse utfärdades den 16 december 1887 kongl. kungörelse, angående ändrad lydelse af 11 § i förordningen den 7 december 1883 angående expeditionslösen med följande tillägg:

»Söka sterbhusdelegare eller testamentstagare lagfart å fast egendom, som dem i giftorätt, arf eller testamente tillfallit, och varder å samma rättegångsdag lagfart jemväl sökt å senare fång, hvarigenom egendomen i dess helhet öfvergått till en eller flere af delegarne eller till ny egare, eller har lagfart å sådant fång redan förut blifvit sökt, skall i förstnämnda ärende gemensam expedition utfärdas, der ej annorlunda begäres.»

Det för i detta tillägg stadgade medgifvandet — att då genom giftorätt, arf eller testamente bekommen fastighet öfvergår till ny egare, som å samma rättegångsdag söker lagfart å sitt fång, skall å det första fångtet gemensam expedition meddelas — i berörde riksdagsskrifvelse anförda skälet, »att i vissa fall kostnaderna för den sökta lagfarten förefalla *oskäligt betungande*, såsom om fastigheten är ringa och sterbhusdelegarne många, då det kan hända, att kostnaderna för lagfarten föga understiga eller till och med öfverstiga värdet af fastigheten», samma skäl gäller äfven, om fastigheten icke afyttras. Men det kan ej vara rätt, att arfvingar, om de behålla sin ärfda fastighet, skola drabbas af dryg kostnad, som i betydlig mån reduceras, derest fastigheten försäljes. Ett sådant förhållande, som att fastighetens värde ej motsvarar lagfartskostnaden, har ock i Riksdagens anförda skrifvelse erkänts som ett *missförhållande*, ehuru *framträdande i synnerhet*, då sterbhusdelegarne vilja försälja fastigheten. Men ett erkänt missförhållande bör rättas, hvilket så mycket lättare bör kunna ske, då någon rättsgrundsats ej utgör hinder därför, utan nämnda förhållande uppstått enligt åberopade riksdagsskrifvelse genom »på många orter vedertagen praxis.»

Om ock särskildt lagfartsbevis, såsom betryggande eganderätten och erforderligt för intecknings beviljande, för hvarje arfslott anses böra bibehållas, så synes dock gemensamt protokollsutdrag vara tillräckligt, så väl då lagfart förklaras hvilande som då lagfart beviljas.

Domstolars praxis i dylika fall är, att då sökt lagfart förklaras hvilande, protokollsutdrag derom meddelas en hvar sterbhusdelegare med uppgift om hindret för dess undanrödjande, samt då lagfart beviljas, utfärdas derom protokollsutdrag, som åtföljer lagfartsbeviset för hvarje arfslott.

Det må ju anses orimligt och ett onödigt betungande, att för meddelande af underrättelse om hinder för sökt lagfart samtliga sterbhusdelegare skola vara ålagda lösa hvar sitt protokollsutdrag, då ett dylikt *gemensamt* vore för ändamålet tillräckligt. Äfven vid lagfarts meddelande å ifrågavarande fång bör ett för sterbhuset gemensamt protokoll vara tillfyllest, då ej annorlunda begäres.

Att göra lagfartskostnad mer betungande än nödigt kan ej medföra något gagn. Tvärt om. Utom det i många fall känbara och tryckande i en sådan uppoffring blir följden af dylika praxis, att för kostnadens skull sterbhus i det längsta möjliga uppskjuta med arfskiftesförrättning och ansökan om lagfart. Inom den kommun, jag tillhör, blefvo år 1890 omkring 100 sterbhus i följd af för långvarigt dröjsmål af rätten ålagda att vid vite inom viss förelagd tid inkomma med arfskifte, vid hvilkas uppgörande fall förekom, då förste arflåtarens bröstarfvingar voro afidna, så att arfskifte jemväl efter dessa måste samtidigt upprättas. I sådant fall kan svårighet möta för erhållande af giltiga underskrifter.

Med stöd af det anförda får jag hemställa,

att Riksdagen uti aflåten skrifvelse ville anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes vidtaga den åtgärd, att den i ofvanberörda stadgande medgifna rättighet att erhålla gemensam expedition måtte, angående protokollsutdrag, utsträckas jemväl till de fall, då af sterbhusdelegare eller testamentstagare sökt lagfart förklaras hvilande eller af rätten beviljas utan att å samma rättegångsdag lagfart jemväl sökes å senare fång.

Stockholm den 25 januari 1892.

J. Andersson
från Vermlands län.